

Za příklonem k TOP 09 neznalost a neinformovanost

Rozhovor pro Halo noviny, uveřejněný 28.5.2010

Letošní předvolební kampaň je výrazně charakterizována třemi fenomény spojenými s mládeží: agresivním mítinkovým působením mladých aktivistů politických stran, klipem „Přesvědč bábu“ a středoškolskými volbami „nanečisto“. Překvapil vás výrazný podíl mladých sympatizujících s pravicí, zejména TOP 09 a ODS?

Nepřekvapil, jsou to projevy trendu, který trvá delší dobu a vyjadřuje určité zákonitosti naší informační tzv. postkomunistické společnosti.

Mladý věk přece bývá spojován s touhou po spravedlnosti, se vzpourou proti establishmentu, takže na Západě mladí více vystupují jako revoltující levice (i když mladí extremisté, neonacisté jsou, mám dojem, na vzestupu tam i tady)...

Ano, těmito znaky bývá mladá generace charakterizována. Je však třeba si uvědomit, že spravedlnost může být chápána různě a antisemitismus v Německu 30. a 40. let byl pravděpodobně vnímán také jako výraz spravedlnosti proti skupině ve společnosti, která dlouhodobě „parazitovala na německém lidu“.

Existuje však obecnější kategorie nad touto historicky definovanou touhou po spravedlnosti a vzpouře proti establishmentu. Tou je puzení být součástí toho, co směřuje do budoucnosti, co je negací minulosti. Chtělo by se říci, co je pokrokové, ovšem tak to není, koneckonců pokrok je kategorie relativní a subjektivní.

Toto přimknutí k cestě do budoucnosti vidíme u Hitlerjugend, u poválečné stalinistické generace v Československu i u současné »postkomunistické« mládeže, ztotožňující se s tržní společností bez přívlastků. Obdobně, jako se říká, že buddhismus je náboženství bez Boha, tak tržní společnost bez přívlastků je ideologií bez idejí. Je to nástroj čistého egoismu, individualismu, bez idejí, duchovně vyprázdněný a sociálně zredukovaný na boj o maximalizaci vlastního prospěchu.

Co českou mládež ke konkrétním politickým stranám přitahuje, resp. ji od nich odrazuje? Mají větší význam osobnosti, hesla, události, pověst, tradice, programy...? Co je převažujícím faktorem formování projevované politické přízně?

Současná mládež není pouze jednou z řady v generaci. Tato generace je historicky jedinečná, je svým způsobem počátkem nové řady. Ve vystoupení na československé konferenci jsem hovořil o tom, že přelom mezi současnou mladou generací a starší generací je současně přelomem věků. Tyto generace personifikují gramotnou kulturu a kyberkulturu. Co má tato mládež s předchozími generacemi mládeže společného, je její sociální nezralost, minimální životní zkušenost a život na účet společnosti, ať již se jedná o rodinu či o jiné instituce. Její pohled, postoje a názory jsou jen minimálně vyvozené ze života ve společnosti.

Řada skutečností je však u této generace nových a specifických. Jednou z nich je dramatický pokles četby a pokles tradiční vzdělanosti. Neznalost např. základního fondu světové a české literatury činí tyto mladé lidi závislými na názorech jiných,

kteře jsou jim předkládány již školou, médii či jinými kanály. Mladí lidé postrádají schopnost chápat informace a poznatky v širším kontextu a ani nerozvinuli schopnost kritického myšlení a lehce se tak stávají obětí mediální propagandy a sofistikovaně připravených marketingových programů.

Předchozí generace měly možnost rozvíjet své analytické schopnosti a kritičnost konfrontací komunistické propagandy s antikomunistickou propagandou na Hlasu Ameriky a na Svobodné Evropě. Následné generace evidentně strádají absencí rozvíjení těchto kompetencí. Již v roce 2000 mládež 2/3 svého disponibilního času trávila s médiem, která získávají ontický charakter ve vztahu ke generaci. Média vytvářejí kanál k mysli mladého člověka a tuto mysl tak vyplňují, že vlastně přidusí či vyřadí spojení člověka s přirozeným světem.

V současnosti zcela novým fenoménem v oblasti propagandy a manipulace člověkem je dvoustupňové působení na člověka. Médium (elektronické, tištěné) vnese sdělení na internet do sociálních sítí a následně horizontálně prostřednictvím sociálních sítí ovlivňuje rychlostí informačního výbuchu celé velké skupiny o rozsahu až statisíců jedinců.

Všechny uvedené procesy můžeme ilustrovat na příkladu příklonu této mládeže k TOP 09. Je zde evidentně neznalost i té nejnovější historie, a neinformovanost. Každý, kdo se považuje v české společnosti za slušného, zná příběh Natálky, sympatizuje s ní a kritizuje útočníky. Po světě však poskakuje po jedné noze statisíce malých Natálek, které zranily nášlapné miny. Zahraniční politika Schwarzenberga hlasovala v OSN spolu s USA, Izraelem a Nizozemím proti zákazu používání nášlapných min. Ztotožňují se mladí lidé s touto politikou nejpodlejšího zabíjení a mrzačení lidí, či je to nezajímá? Jsou nekompetentní, neinformovaní, anebo zruďní?

Na naší politické a mediální scéně se zcela mlčí o tom, že základní kategorií politiky jsou zájmy a jejich prosazování prostřednictvím politických stran. Program TOP 09 vyjadřuje zájmy Krejčíře, Pitry, Havla, Kočárníka, Dyby, Čalfy, Ježka a vlastně všech zkorumpovaných politiků či velkých firem, ale naprosto ne současných středoškoláků. TOP 09 či spíše kryptokracii, která za scénou připravuje vstup TOP 09 do parlamentu, se však podařilo mládež přesvědčit, že vždy budou mladí a zdraví, ale navíc, že v budoucnu budou všichni úspěšní a bohatí. Ztotožnění mládeže s TOP 09 a ODS je projevem neautentického života ve virtuální a mediální realitě. Existuje však také výraz autentického života současné mládeže, a tou je Pirátská strana. Tato strana vyjadřuje historicky nové generační životní podmínky, hodnoty a zkušenosti mládeže.

[Vysledoval jste nějaké ideové, hodnotové rozvrstvení dnešní mladé generace? Do jaké míry se kryje s rozčleněním sociálním, vzdělanostním, povahovým?](#)

Samozřejmě, že mladá generace je strukturovaná a uvnitř generace najdeme odlišné skupiny, např. orientující se na alternativní životní styl, duchovně orientované. Již v 90. letech se modifikovala hodnotová orientace mládeže takovým způsobem, že se odlišila od předchozích českých generací, ale i od generace mládeže západoevropských společností. Tento posun znamenal pokles tradiční sociability a posun k hédonismu a majetku.

Společným rysem uvedených tří fenoménů je nějaká forma agrese, v případě mítinkových komand slovně a často i fyzicky vyjevená. Nesnášenlivost, nepřátelství, útočnost prostupuje zmíněný klip (Mádla a Issové - pozn. jp.eu), idea individualismu je osou ideologií ODS a TOP 09, které vedou i konfrontační nátlakovou kampaň. Jak se změnil hodnotový žebříček mladých či spíše asi žebříčky...?

Zde se již projevuje nový typ sociability, která souvisí s virtuálním životem v kyberprostoru. Jedná se o zcela nové fenomény a my nevíme, jak se promítají do sociálního zrání virtuální interakce a oscilace jedince mezi přirozeným světem a virtuálním kyberprostorem. Pravděpodobně chování člověka se zjednodušuje, jeho emocionalita je plošší a více agresivní, jednotlivé akty chování-události jsou méně propojené, méně konzistentní. Konativní složka postojů se zvýrazňuje na úkor složky kognitivní (poznávací). Jedinci, kteří se v chování projevují tak výrazně, např. házení na mítincích, povětšinou nejsou schopni komunikovat o ideových příčinách svého chování. Jsou ke svému chování naprogramováni médii či na internetu.